

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Centenarul seminarului.

Dăm la alt loc al ziarului nostru, în numărul de astăzi, raport amănunțit despre serbarea jubilară, organizată din prilejul împlinirii primului centenar dela înființarea seminarului „Andreian” din Sibiu, iar la locul acesta dăm frumoasa vorbire cu care P. C. Sa, Protosinecelul Dr. Eusebiu R. Roșca, a făcut deschiderea serbării. A fost următoarea:

Esclenția Voastră!

Înalt Preasfințite Dle Arhiepiscop și Mitropolit!

Onorat public!

Călătorul se oprește din când în când pentru puțin repaus, și făcându-și seamă cu neajunsurile întâmpinate, pe baza experiențelor, își statorțește un plan și mai bun pentru calea ce are a o percurge spre a ajunge la ținta și idealul ce urmărește.

După suterinți și greutăți fără sfârșit, ce veacuri de rând am îndurat, pentru realizarea idealelor noastre culturale naționale, iată-ne ajunși la momente de popas, ca făcându-ne seamă cu peripețiile și neajunsurile întâmpinate în trecut, cu mulțumire sufletească să putem constata succesele realizate, — și noauă, generațiunii de astăzi, și celor viitoare este rezervat, ca pe diferite terene, din ce în ce tot mai mult, să avem parte de astfel de momente de elevare sufletească.

De astădată suntem ajunși la un punct culminant din existența institutului teologic-pedagogic, care a fost și este cea mai însemnată instituție culturală a bisericii noastre strămoșești din arhidieceză, împlinindu-se 100 de ani dela înființarea lui.

Greutățile împreunate cu înființarea lui; fazele de organizare și dezvoltare, astăzi sunt făcute evidente în mod amănunțit, și când îl vedem trecut biruit peste un veac, solid și bine încheiat, cu forțe puternice de rezistență pentru alte veacuri înainte, nici că voi atinge peripețiile trecutului.

Fapt este, că soarta bisericii noastre din arhidieceză a fost strâns legată de puterea de viață a acestui institut, pentru aceea vedem, că marele regenerat al bisericii noastre ortodoxe române, în vece neuitatului arhiepiscop-mitropolit Andreiu, cu tărie și încordare a muncit, ca acestui institut să-i dea o dezvoltare solidă și viguroasă, convins fiind, că țaria temeliei noastre culturale naționale au să o formeze apostolii neamului: preoții și învățătorii în măsura, în care pot fi văzuți cu hrană sufletească la sinul cald și dătător de viață al bisericii, și de această convingere au fost conduși și fericirii lui urmași din trecut, precum este condus și prea vrednicul său urmaș de astăzi.

Miile de făclii aprinse cu lumina cunoștinței în acest focular, au împrăștiat întunerecul ce ca o ceață grea s'a pus pe ochii sufletului credincioșilor bisericii noastre, și rând pe rând și colțurile cele mai întunecate și-au primit lumina binefăcătoare: pentru deșteptarea conștiinței de demnitate, pentru dezvoltarea puterii de rezistență și pentru câștigarea de încredere în un viitor mai bun.

Ba voi susținea fără ezitare, că acestui institut este a se datori în cea mai mare parte progresul cultural al fiilor bisericii noastre din arhidieceză, pentru că în efectul lucrărilor sale este a se căuta izvorul celor mai multe instituții culturale, deoarece întocmai ca o mamă bună, s'a lipsit pe sine și a dat hrană îmbelșugată unde numai s'a simțit trebuința, bucurându-se de prosperarea celor adăpostii cu iubirea sa.

Pentru că mă întreb, că sutele de școale, bisericile solide, nu arareori pompoase, menite a susținea țaria credinței în legea strămoșească, astăzi, cele multe fonduri cu scopuri culturale și de binefacere, oare nu sunt a se datori în cea mai mare parte inițiativei și sprijinului cu ca-

pitalul intelectual și material al preoților și învățătorilor eșiți din acest institut?

Astăzi este dată posibilitatea a privi în oglinda fidelă a trecutului acestui institut, și față de orice perhorescări tendențioase se poate constata, că tot ce a avut arhidieceza mai bun ca intelect, în cea mai mare parte în cadrul acestui institut și-a dezvoltat forțele și a îndeplinit muncă stăruitoare și plină de abnegațiune, cu înfrăuirea cea mai binefăcătoare, inspirându-se de devoțiune către neam și biserică, și însușindu-se de nobilul impuls, că lucră în ogorul desțelenit de marele Andreiu, al cărui falnic nume îl poartă acest institut.

Stăpâniți de convingerea, că mari și bune servicii a prestat bisericii și neamului acest institut în decurs de un veac; cu recunoștință amintindu-ne memoria vrednicilor noștri înaintași; avându-i de pildă în devotațiune și abnegațiune, cum este a se lucra desinteresat pentru binele obștesc: muncitorii de astăzi din acest focular, corpul profesoral, s'a văzut îndemnat, ca și în această formă să dea expresiune însemnătății momentului, când trecem pragul în veacul al doilea, ca mulțămirea noastră sufletească la împlinirea primului centenar cu mândrie să fie transpusă urmașilor și să le dăm pildă de nobilă emulare.

Mulțămiiți în sufletele noastre, profesori și elevi, pentru atențiunea de care ne-ați învrednicit prin participarea numărăoasă la această serbare, și în deosebi mulțămind Esclenției Voastre I. P. S. D. Arhiepiscop și Mitropolit, că ne-ați învrednicit și de astădată de părinteasca binevoitoare atențiune, — festivitatea jubilară, arangiată de corpul profesoral la împlinirea primului centenar dela înființarea institutului, o declar de deschisă.

Serbare culturală în Sibiu.

— Raport special. —

Sibiu, 28 Septembrie n.

A fost modestă, cum se spunea în numărul trecut al ziarului acestuia, dar pentru aceea foarte frumoasă, serbarea jubilară, organizată din partea corpului profesoral dela seminarul „Andreian” în cursul zilei de astăzi, din prilejul împlinirii primului centenar dela înființarea seminarului sibiian.

Pentru a participa la serbare au sosit încă în ziua premergătoare la Sibiu mulți preoți și mulți învățători, al căror număr s'a înmulțit apoi astăzi, cu cei din apropiere mai mici. Au participat la serbare mulți protopresbiteri și aproape întregul public românesc din Sibiu. A făcut bună impresie participarea la această serbare confesională a bisericii gr. cat. române, reprezentată prin domnul protopop din loc Nicolae Togan și domnul protopop onorar Arseniu Bunea.

Serbarea a decurs, conform programului publicat în numărul trecut, după cum urmează:

Dimineața, la orele 9 s'a celebrat sfânta liturgie în catedrala din Sibiu, prin I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, asistat de Preacuvioșii Lor, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu arhiepiscopesc, și Dr. Eusebiu R. Roșca, Protosinecel, director seminarial, de protopresbiterii Mateiu Voileanu, Lazar Triteanu, Galacteon Șagău și Dr. Ioan Stroia, acoi de diaconi Demetriu Câmpănu și Dr. Vasile Stan.

După sfânta liturgie, încheiată cu rugăciunea de mulțămire, s'a oficiat parastas, pentru Arhieriei și profesorii repasați. Sub decursul liturghiei a cântat corul mixt, condus de domnul profesor T. Popovici, iar la parastas corul seminarial.

La orele 11 și un sfert oficial divin din catedrală a fost terminat.

La orele 11 și jumătate s'a început apoi matineul, în sala festivă a muzului „Asociațiunii”, care era îndesată de lume, domni, doamne, elevi și eleve.

I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan Meșianu, la intrarea în sală a fost primit cu acclamări șgometoase. Era însoțit de P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, și de alți domni asesori consistoriali.

După sosirea Esclenției Sale, a Domnului Mitropolit, Preacuvioșia Sa, Protosinecelul Dr. Eusebiu R. Roșca, rostește re-

FOIȘOARĂ.

Imn

la centenarul Seminarului „Andreian”.

Fioasă, profundă ca psalmul credinții

Ce tu o-ai păzit,

Cântare 'ntreită azi fie-ți aducem

Lăcaș preacinstit.

E darul din darul, ce tu ni l-ai dat

Mărețul irmos,

Ce azi fie-ți aduce prinos, tot poporul

Cel dreptcredincios...

Să te bucuri unuia
Ție se cuvine,
Azi când: aliluia
Cântăm jur de tine.

Mărirea ta vrednică
Cânt-o toată strana,
Răsună puternică
Cântarea: osana!

Osana, lăcaș preasfânt,
Cămin de lumină,
Primește al nostru cânt
Din inimă plină...

Prin valuri și neguri, tu far de lumină
Ai fost neșcutat.

Cărarea cea dreaptă a legii străbune
Tu o-ai luminat...

Și neamului preoți: cărmăcii isteți
Și-ai legii străjeri,

Și dascăli strădalnici, ai slovei cuminte
Cinstiți pioneri,

Un secol de rândul, ca raze din soare,
Tu singur i-ai dat...

Pe toți din potirul credinții și-al limbii
I-ai cuminecat...

— — — — —

Tu nu ai portaluri mărețe, pompoase
Și turle înalte,

Dar duhul mai sfânt și mai mare e'n tine
Ca'n oricare alte.

De-aceea spre Domnul genuștii smeriți
Azi toți îi plecăm

Și rugă pioasă din suflet pornită
Lui îi înălțăm:

Păzește lăcașul sfânt
Și de-aci înainte,
El legea ta pe pământ
O'nvață, Preasfinte!

Celate pentru popor
Fie'n înfinit...

Iar inger apărător
Andreiu cel slăvit!

Alba-Iulia, 1911. Ioan Teculescu
protopop.

Monografia seminarului din Sibiu.

Dr. Eusebiu R. Roșca. Monografia, institutului seminarial teologic-pedagogic „Andreian” al arhidiecezei gr. or. române din Transilvania. Sibiu, Tiparul tipografiei arhidiecezane, 1911.

— Dare de seamă. —

Se împlinesc acum o sută de ani dela înființarea celui mai important institut cultural, ce-l avem noi românii ardeleni de legea ortodoxă răsăriteană: a seminarului „Andreian” al arhidiecezei gr. or. rom. Monografia acestui institut, publicată de P. C. Sa Dr. E. R. Roșca, directorul acestui seminar, ne este foarte binevenită, pentru că ne arată în rezumat munca săvârșită în decurs de o sută ani intru propagarea culturii naționale și a credinței strămoșești. Sorierea aceasta însă nu este numai curat ocazională, de valoare efemeră, ci ea intrucât expune soarta străduințelor noastre de înaintare pe terenul cultural în decursul veacului trecut, se prezintă ca o lucrare a cărei valoare rezidă în ea însăși, independent de momentul, în care a apărut.

E destul să invocăm rolul ce l-au avut preoții și învățătorii în viața noastră națională-culturală, ca să înțelegem importanța institutului, al cărui istoric ni se desfășură în cartea directorului Dr. E. R. Roșca. Toate întocmirile realizate la această școală superioară se resimt în întregul provincie arhidiecezană, astfel că în istoria institutului seminarial se cuprinde și esența istoriei învățământului din școalele noastre confesionale în genere. Fără îndoială, nu poate servi această carte ca lectură de distracție ușoară, oăci după felul ei de a fi o monografie, ea conține o mulțime de documente importante, și expunerile pas de pas sunt însoțite cu provocări la acțiune oficială soase din diferite arhive, unde zăceau sub stratul gros de praf. Lucrul acesta n'a putut fi tocmai ușor, deoarece există numai o singură schiță a istoricului institutului, publicată de fostul director seminarial Ioan Hannia în anuarul prim al institutului edat la 1885; dar această schiță, cu tot meritul ce-l are ca prima încercare făcută în această materie, oferă prea puține date, cari iară nu se pot utiliza fără controlul, ce se mai poate face pe baza actelor încă existente. În această monografie autorul înfățișază dezvoltarea institutului dela început și până în ziua de azi, prezentând cu o exactitate vrednică de laudă tot ce poate contribui la completarea unei icoane fidele și plastice a institutului din toate punctele de vedere.

marcabilul discurs de deschidere, pe care l publicăm în întregime, la loc de frunte, în numărul de astăzi al ziarului nostru.

Discursul a fost viu aplaudat, iar oratorul felicitat din toate părțile.

A urmat *imnul festiv*, compus de domnul I. Teculescu, protopresbiter, muzică de profesorul T. Popovici, care a fost cântat de un cor puternic, compus din actuali și din foști elevi ai seminarului „Andreian”.

Imnul îl publicăm la foiță, dăm deci posibilitatea cetitorilor noștri de a-l cunoaște în întregime, iar despre muzică putem să spunem, că e foarte frumoasă, iar executarea din partea corului a fost impunătoare.

După aplauzele meritate, aduse corului, autorului și compozitorului, domnul profesor Dr. A. Crăciunescu a citit o interesantă conferință despre însemnătatea culturală a seminarului „Andreian”, pe care credem a o putea publica în întregime.

Incheierea s'a făcut cu „Mănăstirea Putna”, legendă de D. Bolintineanu, muzica de I. Vorobchievici, cântată de corul seminarial, condus de dl profesor T. Popovici, cu o precizie admirabilă. Atât în cântarea aceasta cât și în imnul festiv am admirat de nou vocea frumoasă a dlui Oct. Mureșianu, ca solist.

După potolirea aplauselor, cu cari a fost acoperită cântarea din urmă, a luat cuvântul I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, și a adresat câteva cuvinte frumoase părintești tinerimei din seminar. I-a spus, că se simte nespul de fericit, că a fost învrednicit să ajungă și această serbare, atât de rară, care nu e alta decât un tribut de recunoștință față de aceia, cari au întemeiat seminarul din Sibiu. Le spune elevilor, că între multele însușiri bune ale omului, sîdite în el din partea Dumnezeui, este și simțul de grație, de recunoștință, de mulțumire față de binefăcători.

Oamenii venerază în multe chipuri memoria binefăcătorilor lor: prin parastase, prin monumente, prin fonduri și fundațiuni. Sărbarea de astăzi însă nu e alta decât act de recunoștință, de grație față de cei ce au întemeiat seminarul, și juns să împlinescă primul centenar dela înființare. Seminarul acesta a dat poporului și bisericii mii de preoți și învățători, sute de protopresbiteri, și a dat și Arhiepiscopul, dintre cari unul e și I. P. S. Sa. (Aplauze îndelungate). Sărbând însă centenarul dela înființarea seminarului, nu săvârșim, ori nu avem să săvârșim numai un act de recunoștință față de cei ce l-au înființat, ci avem să ținem și învățătorii din viața lor, din munca lor. Prima învățătură ce trebuie să o scoatem e, că de cât e cineva mai recunoscător față de binefăcătorii sei, cu atât mai mulți binefăcători are, și din contră, cu cât e cineva mai nerecunoscător, cu atât mai puțini binefăcători are. A doua învățătură e, că toate sunt trecătoare în lumea aceasta: glorie, mărire, avere, frumusețe, numai fapta bună rămâne pentru totdeauna. Să fim deci cu recunoștință față de binefăcătorii noștri și se ne obișnuim a face fapte bune, pentru că nimeni nu are ocaziune mai bună pentru a le face, decât preotul și învățătorul. Să nu se plângă nimeni, că vremile sunt grele, pentru că mai

grele au fost ele în trecut, și extrem de grele pe la începutul creștinismului, când nu erau decât trei mii de creștini, pe cari li persecutau sute de mii de păgâni, dar s'au prăpădit păgânii, și au ramas creștinii, cari au cucerit lumea. Îndeamnă deci tinerimea la muncă neîntreruptă, care va învinge toate greutățile, apoi dă binecuvântare arhierescă elevilor și publicului, care izbucnește în șgomoțose aclamări.

La ora una și un sfert serbarea a fost terminată.

A urmat masa comună, în restaurantul *Brote*, la care au participat cam 100 persoane.

Șirul toastelor îl deschide P. C. Sa, Protosincelul Dr. E. R. Roșca, directorul seminarial, ridicând paharul în onoarea probatului cărmăciu, cu frumoase însușiri, zala între trecut și viitor, a Excelenței Sale, Mitropolitului Ioan Meșianu.

Profesorul Dr. Vasile Stan toastează pentru domnul director seminarial Dr. Roșca, căruia este a i se atribui consolidarea de astăzi a seminarului.

Profesorul Dr. A. Crăciunescu toastează pentru consistoriul sîrbăcesc și în special pentru P. C. S. Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, comisar consistorial la examenele seminarului.

P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Pușcariu mulțamește, și face tabloul nimerit al seminarului de pe vremea când însuși a fost primit în seminar, spunând cum a studiat, cum a ajuns profesor etc. Ridică paharul în onoarea corpului profesoral dela seminar și în special a directorului Dr. E. R. Roșca.

Protopresbiterul Ioan Teculescu toastează pentru corpul profesoral și directorul Dr. Roșca.

Profesorul Dr. Roșca pentru fostii profesori ei seminarului, în numele cărora răspunde dl Demetriu Comșa, ridicând paharul pentru prosperarea societăților de lectură „Andreiu Șgana” a teologilor și pedagogilor din Sibiu.

Toastează apoi dl Dr. Vasile Bologa, dorind ca seminarul nostru să fie în urmând întregit cu o pedagogie de fete.

Profesorul Dr. Nicolae Bălan vorbește în frumosul său toast despre rolul istoric al bisericii și despre paznicii comorii noastre naționale, despre preoți, cari au zidit biserica vie a sufletului românesc.

Profesorul Dr. Onisifor Ghibu toastează pentru al doilea factor, tot atât de însemnat ca preoțimea, pentru învățători.

Profesorul Dr. Silviu Dragomir pentru mireni, cari au onorat sărbarea de astăzi cu prezența lor.

Răspunde dl Parteniu Cosma, directorul „Albinei” accentuând, că Românii vor trăi ca Români numai până vor rămâne în biserică, fii credincioși ai acesteia.

Profesorul V. Păcălă toastează pentru biserica gr. cat. română, reprezentată prin protopresbiterul Nicolae Togan, care mulțamește imediat, relevând faptul istoric, că unilul Aron Budai a fost secretar al episcopului neunit. Toastează pentru profesorii și directorul seminarului „Andreian”.

Mai toastează preotul Oct. Mureșian pentru protopresbiterul Ioan Teculescu, autorul imnului ocașional și pentru profesorul

stituit, în care ei însuși aproape fără excepție și-au făcut pregătirea, completându-și apoi studiile și la universitățile din afară cu ajutoare în bani dela biserica. E de interes și publicarea elevilor, cari și-au terminat studiile în acest institut, căci din conspectul lor cronologic se poate vedea că seminarul „Andreian” nu a dat nașterii numai conducătorii destoinici în sfacerile bisericești, ci și o seamă de bărbați, cari la rândul lor s'au distins ca profesori liceali, ca literați, ca conducători politici etc.

Instructive sunt amănuntele despre fondurile, din cari se provăd trebuințele seminarului, modul cum s'au creat și administrat până azi; apoi istoricul edificiului seminarial, precum și a năzuințelor pentru edificarea unei noi clădiri seminariale; înființarea și organizarea internatului, istoricul și starea de azi a bibliotecii. Cu un cuvânt tot ce privește institutul e descris în această monografie cu exactitate.

Na e de lipsă a mai recomanda în special această scriere, căci ea de sine se recomandă prin bogăția conținutului ei bine aranjat. Ea este o carte plină de învățături isvorite din însuși reul faptelor espuse, și nici unul dintre bărbații, cari se interesează de mersul acestei instituțiuni, n'ar trebui să o așe necetită; îndeosebi preoții și învățătorii vor trebui să o citească cu luare aminte, că să cunoască pe deplin trecutul și starea de azi a institutului, în care s'au pregătit pentru cariera lor.

Prețul este 3 cor. 50 broșată, 4 cor. legată. X.

T. Popoviciu, armonizatorul imnului, iar dl Victor Tordășianu salută sărbarea seminarului în numele meseriașilor români. În urmă P. C. S. Protosincelul Dr. E. R. Roșca mulțamește tuturor pentru participarea la serbarea seminarului și la orele 4 masa se ridică.

Serbarea jubilară cu această a fost încheiată. Raportor.

Crisa bisericii române.

Organul oficial al Patriarhiei din Constantinopol, z'arul „Eclisiasihii Alithia”, scrie într'un număr mai recent despre crisa bisericească din România cu multă bunăvoință, îndemnând lumea să judece lucrurile cu calmitate, să ierte pe cei vinovați, iar bisericii române dorindu-i să se reculeagă cât mai curând din crisa prin care e slăbită și treacă. Reproducem articolul în întregime, după cum urmează:

Presă română descrie cu colorile cele mai negre scandalurile clerului român. Arhierii se acuză în mod oficial (în public) de păcate grele, iar clerul inferior, imitând exemplul ierarhiei, se prezintă lumii ca o vătămare și corupțiune fâșșă. Poporul grăind de rău ierarhia înaltă — rodul său — se batjocorește reciproc singur pe sine și astfel starea morală a păstorilor și păstoriților se prezintă jalnică. Judecând cineva după presă, ar crede că pe toți i-a părăsit prudența și rușinea. Această criză morală, prin care trece biserica României, o urmărește marea biserică a lui Cristos, o aceeași durere și neliniște, cu care mama iubitoare urmărește slăneșurile fiicei sale emancipată, și se cutremură gândindu-se la consecințele dezastroase ale unei astfel de situațiuni nenorocite, căci nu poate fi necunoscut bisericii mume, că toate acestea sânt semnele stingerei fără timp a sentimentelor religioase și morale, a căror manifestațiune este credința ortodoxă.

Încețând religiunea de a mai avea ca bază niște astfel de simțăminte, din cari să-și ia suce și viață, este neputincioasă de a mai produce fapte, așa, că mărginindu se numai la tipuri dogmatice seoi, se vestește și se pierde. Credința aceea înflăcărată de altă dată a poporului o înlocuiește acea lăncezire religioasă și indiferență, care este mai rea de cât ateismul, surpând temeliiile religiunii și de multe ori poporul mișcat de instinctul moral îmbrățișază o altă religie, pe care o crede mai curată, deși poate că nu e astfel.

Acestea spunându-le noi, nu ne propunem cătuși de puțin de a arunca toată răspunderea acestei rău numai asupra clerului românesc; în mare parte este vinovată și societatea, al cărei copil este clerul. De altmintearea se aplică și aici legea moștenirii, după care copiii moștenesc dela părinții lor însușirile cele bune sau cele rele, și de aceea amar se înțeală cel ce voeste să judece despre morală unei părți din popor, fără să aibă în vedere starea generală a întregii societăți.

Cât de nedreaptă este ura poporului numai contra clerului pentru abuzurile lui, ne arată pe lângă multe alte exemple, cari mărturisesc, că starea clerului merge totdeauna în paralel cu a poporului, și exemplul închinății.

Istoria nepărtinitoare și nefalsificată ne asigură astăzi, că exesele închinății nu erau străine de celelalte dispozițiuni ale legislațiunei penale, căci este dovedit istoricește, că de multe ori însuși poporul împingea biserica catolică la acele înfricoșate exese ale închinății. Ba chiar au fost împrejurări, la începutul persecuțiunei ereticilor, când însăși biserica a scăpat pe cei persecutați din ghiarele poporului infuriat de mânie.

Aceste legi, cari conduc societatea și ierarhia, avându-le în vedere și marea biserică, nu înțeleg cătuși de puțin de a se face judecator asupra al celor ce se petrec în biserica României, codamându o în mod absolut, ci numai ca mamă sfătuiește pe fiica bisericii, pe care prin evanghelie a născut-o întru Ius Cristos, să se reculeagă pe sine, ca nu cum-va pentru dânsa să se defaima numele lui Dumnezeu printre neamuri, — iară poporul judecând ou blândete greșalele păstorilor săi, și aducându-și aminte zicerea Mântuitorului: „cel fără păcat să ia piatra s'o arunce”, este dator de a se reforma însuși moralicește, și a se reforma și ierarhia, și nu trebuie cătuși de puțin, ca din spirit de reacțiune contra ierarhiei bisericești și înrezându-se în nelitirile dușmanilor ortodoxiei, să cadă în mrejele propagandei catolice, lăpădându-și legea strămoșească. Ortodoxia, care bine exercitată este religiunea idealului, a însușit urmașilor ei acel curaj eroic, cu care au respins variatele încâlțări ale popoarelor străine, și a salvat popoare și națiuni de o ruină sigură. Ortodoxiei în mare parte și România datorește existența sa, ca națiune și stat liber.

Această ortodoxie vie, păstrându-o și pe viitor poporul românesc, va pași pururea tot mai departe din progres în progres. Istoria ne mărturiseste, că numărul tuncii popoarele s'au mărit, când simțămintele lor religioase și morale erau înflorite și viioae, și au căzut atunci, când simțămintele acestea se găseau în stă de vestejire și de cădere.

Reînvierea acestor simțăminte o dărim bisericii române, ca astfel clerul și poporul deșteptându-se și reîntorcându-se ne calea prudenței, să proslăvească pe Dumnezeu”.

Dela Academia Română.

Comunicarea dlui Nicolae Iorga: Breasla blănarilor din Botoșani.

În ședința publică de Vineri, 9 I. c. a Academiei Române dl N. Iorga a făcut o comunicare asupra breslei blănarilor din Botoșani.

În biserica sf. Ilie din Botoșani s'a păstrat un catastiv de breaslă, care se deosebește de cele dinainte. Acelea erau niște pomelnice ale binefăcătorilor breslei, pe când catastivul breslei blănarilor Botoșăneni cuprinde pe lângă actul de întemeiere și unele condițiuni, cari se asemănă cu statutele din copiarul breslei ciocilor Focșăneni din prima jumătate a veacului al 18-lea.

Actul de întemeiere datează din a. 1768, 13 Maiu și este întărit cu înscălitura mitropolitului Gavril și a voevodului Gr. I. Kalimeki. Pesceta poartă data 1716.

Această grupare locală a avut ca scop apărarea meșteșugarilor de ori ce concurență străină și ajutorarea reciprocă.

Legăturile breslei ou biserica erau foarte strânse. Patron al ei a fost sf. Ilie. Aceste legături au împedecat intrarea între breslași a elementelor străine, precum Armeni și Jidani.

Breasla s'a întemeiat ou 30 membri între cari și un Grec. Parte din ei erau blănari, parte ișlicari. „Frații” au ales staroste, după cum spune procesul verbal din 1768, pe Andrei Ișlicaru. Starostele era ajutat de patru epitropi. Înlocuirea lui se făcea numai în cas de îmbolnăvire. Lui fiecare trebuia să i dea ascultare și cinstea cuvenită, în cas conțar cel nesuspus era globit ou 6 zloți. Starostele primia ca dar în fiecare an dela fiecare membru 1 leu. Ca ucenici la un meșteșugar din breaslă puteau intra fiii de țărani, meșteșugari, învățători și preoți. Când ucenicul scăpa oalfă, era obligat să dea o masă. În fiecare an în 20 Iulie breasla sărba un przaic, dela care nimeni nu putea lipsi, care lipsea era globit. Gloaba e un fel de pedeapsă mai nobilă, potrivită ou valoarea socială a meșteșugarilor.

Un cas de dimisie se întâmplă în 1772, când chiar Ișlicaru cerea să dimisioneze spunând, că s'a săpărat, breaslași nu i se supun și cantă să-l împedec. Cine supăra de aci înainte pe staroste, era pedepsit ou 5 copeici dați breslei, iar 10 lei judecătorului din Botoșani. De astădată s'a introdus și pedeapsa cu bătaie: 50 bețe la tălpi. Aceasta este o dovadă, că obiceiul rău a început să se introducă printre tovarăși și moralul breslei a început să decadă.

De multeori străinii au încercat să intre în mijlocul fraților fie ca meșteri, fie ca ucenici. Mai târziu unui jidan botoșat, Zalmaz, îi și succede. Starostele a luat măsuri în contra elementului străin și a găsit și aprobarea dregătorului local, că nimeni nu are dreptul să primească ucenici din „limbi străine”.

În anul 1797 înaintează o cerere, în care se plânge, că breslele apropiate nu-i respectază drepturile și mai ales niște vânzători vând blănuri în tărg, ceea ce e un drept al blănarilor.

Dela 1813 Botoșanii își perd însemnătatea de centru al industriei de blănuri și de haine. Breasla merge tot mai rău. Mulți meșteșugari de prin mahalale nu mai fac parte din breaslă. Jidanii încep să pătrundă tot mai tare între meșteșugari. Bisericiile și mănăstirile se încunjoară tot de meseriași străini, ceea ce pentru breaslă înseamnă o decadentă absolută.

Cu toate acestea breasla merge destul de bine. Ea a fost în stare la 1837 să repare biserica sf. Ilie. Contractul încheiat de staroste și meșterul Constantin sin Iordache e cel mai vechiu act de învoială la noi.

Breasla începe a slăbi. Acest fenomen se datorește neînțelegerii dintre oameni. Breslași încep a fi înlocuiți de străini, cari aveau mai mult spirit de solidaritate. În 1850 dispare ou total, fiindcă nici statul nu a băgat în seamă

elementul național cultivat de industrie și comerț.

„Breasla blănărilor e nu numai un obiect de cercetări istorice, ci și un obiect de meditațiune morală”.

I. 7.

Dela sate.

Se deșteaptă și Românii din Săcuime!

Galomfalău, în Septembrie.

În butul stuciumărilor timpului de astăzi, și al sistemului păcătos, care pe toate căile cerească să impedeze înaintarea, atât pe teren cultural, cât și economic, a poporului nostru, vedem cu bucurie înaintarea noastră, pretudindena și pe toate terenurile.

Departa în săcuime, pe unde e rară suflarea românească, se află comuna Galomfalău mare, în comitatul Odorheiu, unde prevedința ca prin minune a susținut încă 72 familii de Români, cari și-au pierdut limba și portul strămoșesc, mai mult din vina conducătorilor, inconștii de chemarea lor. Când stai însă cu acești oameni de vorbă, parecă și se înalță inima, văzând încă la ei conștiința națională puternic dezvoltată, credința strămoșescă nepătată în sufletele lor, și ei aplică spre tot ce ie bun și frumos.

În anul curent, la stăruința parohului și inițiativa dirigentului școlii „Albinei” din Ibașfalău, Oct. Tobiasz, s'a înființat o însoțire de credit, care conform statutelor dăruiește jumătate din venitul curat bisericii, pentru reînființarea școlii confessionale. Însoțirea lucră până acum cu un capital de 100,000 corcane.

Tot în anul acesta a cumpărat însoțirea o moșie, în hotarul comunei, de 600 jugăre, care parte mare s'a împărțit între membri și nemembri, adică și la Săcuim. Din această moșie a rămas ca avere comună 368 jugăre pășune pentru însoțire.

De mare importanță e această pășune pentru Români, deoarece comuna nu are pășune de loc, și așa Români, cari erau cu totul desconsiderați de Săcuim, au ajuns să aibă acum rolul de conducere în cele economice. Mă simt plăcut îndatorat a aduce și pe calea aceasta mulțăminte d-lui avocat Dr. Al. Morariu din Ibașfalău, care cu stăruință și pasiune de fier a adus lucrul acesta în îndeplinire. De bunul Dumnezeu să avem mulți avocați români așa de devotați cauzei și intereselor poporului nostru.

Mi-am ținut de datorință a aduce laudele acestora bune la cunoștință publică, nu cu scopul de a aduce laude culva, ci numai cu intențiunea curată, ca să fie de exemplu multor comune românești, unde în cele mai multe cazuri prețul și învățătorii fiind certai, lucră toamă în contra intereselor celor ce îi susțin și pe ei.

Rogu-vă din inima, frați preoți, cărora vă este dată fericirea cel puțin a comunica în limba mamei cu credincioșii voștri, apărați-le interesele în tot locul, adunați cu iubire în jurul vostru, căoi pe munca noastră se zidește viitorul neamului. Nime altul nu ne ajută, fără numai bunul Dumnezeu și noi însuși. Sus dară inimile, și cu Dumnezeu înainte!

Ioan Ganea
paroh.

Sfințirea școlii din Petrifalău.

Români gr.-or. din vechea comună săsească Petrifalău, unde veniseră pe vremuri ca lucrători simpli, au serbat în ziua de 8/21 Septembrie deodată cu prasnica „Nașterea Născătoare de Dumnezeu” și un alt praznic, cultural: Sfințirea școlii noi, care s'a clădit în locul celei vechi și umilite. O adevărată serbătoare națională. Clopotele dela biserica gr.-or. sunau parocă și ele mai sărbătorește. Bărbați, femei copii, cete, cete, dând ascultare chemării clopotelor, se îndreptau cu pași grabiți către sfânta biserică, care le vestea botelul ficei sale de nou născută și împodobită, cu haina nouă a culturii. Dar să spunem pe rând cum au decurs aceste serbări cu adevărat înălțătoare de suflet.

La orele 8 se începe serviciul divin. Celebrează Preșor, domn protopop Sergiu Medean însoțit de preoții Dancilă și Tegal și de preotul local Nicolae Oarcea. La sf. liturgie răspunsurile le dă corul mixt instruit de învățătorul S. Romonișan din loc. Liturgia prof. Popovici, care a fost executată cu prezisiune, a plăcut mult și a fost ascultată cu pietate.

La 11 ore urmează însuși actul sfințirii școlii. Dela biserică se pornește în procesiune împozantă până la școală. În curtea școlii, decorată frumos cu verdeață, se face sfințirea apei de aceiași preoți. Protopresbiterul tractual în o cuvântare plină de avânt și însuflețire arată scopul măreț al școlii, predând o destinațiune sale. Cuvintele acestor, purcese din inimă, la inimă au intrat și lacrimi storceau din ochii ascultătorilor.

Atât la serviciul divin în biserică cât și la școală au luat parte și conlocuitorii sași în frunte cu notarul Seifert, adică reprezentanța comună; școala ev. lut. a fost reprezentată prin dir. ei Binder și inv. Sommer, iar fabrica de hârtie prin directorul Rettel. În număr frumos au venit și preoții și învățătorii cu alți fruntași din jur.

Terminată și sfințirea școlii au urmat 2 prelegeri ale „Desp. Sebeș al Asociațiunii”. Cea dintâi a ținut-o avocatul Ștefan, despre execuții și despre cartea fundușă, a doua contabilul G. Tatar, despre tovărășii de vite, reuniuni de înmormântare și însoțiri cooperative, pentru valorizarea produselor economice. Ambele prelegeri au fost ascultate cu cea mai mare atențiune și credem, că sămânța aruncată de prelegători va și încolți.

După ce s'a isprăvit și cu prelegerile, la 2 ore p. m. s'a început banchetul. Au luat parte toți cei înșirați mai sus. Șirul toastelor l-a început dl protopresbiter, Sergiu Medean, închinând pentru capul bisericii noastre, pentru Excelența Sa mitropolitul Ioan Meșianu. Preotul Oancea din Cloara toastază pentru șeful tractual; avocatul Ștefan pentru reprezentanța comună, preotul Morar din Berghin pentru prelegătorii despățământului, inv. Zdrenghea pentru președintele și comitetul parohial, notarul Seifert pentru buna înțelegere dintre Români și Sași, contabilul G. Tatar pentru preoți și învățători. S'a mai toastat pentru arhitectul consistorial Pamfilie, pentru popor, iar directorul fabricii de hârtie, Rettel, în o vorbire avântată, face propunerea, ca să se colecteze chiar la banchet pentru biblioteca școlară. Propunerea e primită cu însuflețire și se colectează îndată 37 cor. cari s'au și predat învățătorului pentru a cumpăra cărțile de lipsă.

Tot din prilejul sfințirii școlii seara s'a aranjat petrecere cu băeții de școală și cu adulții. Au fost cântări corale și declamări, sub conducerea învățătorului Romonișan. După producțiune a urmat joc, începând se cu frumoasa noastră horă, apoi învârtite, hațegane etc. În pauză s'a jucat „Călușerul” și „Bătuta”.

De închiere mai amintesc, că venitul curat e destinat bibliotecii școlare, care, în urma sumei considerabile de 221 cor. 70 fil. cât s'a încasat cu totul, se va putea augmenta binișor.

De Dumnezeu, ca pilda Românilor din Petrifalău s'o urmeze cât de mulți.

Un participant.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Conferența preoțască din tractul Orăștiei e convocată de Daminec în 25 Septembrie a. c. la 11 ore în comuna Căstău cu următorul program:

1. La 8 ore a. m. celebrarea sf. liturghii cu chemarea duhului sfânt; predică rostită de către protopresbiterul tractual. La acest serviciu vor lua parte și preoții din apropiere cari până la acel timp pot îndeplini serviciul recerut acasă.
2. La 9 $\frac{1}{2}$ ore sfințirea apei și masla cu predică pentru pazirea sănătății și a cumpătuții bun, de Octavian Bude, paroh în Fischny.
3. La 11 ore deschiderea conferenței preoțești și constituirea.
4. Raport despre activitatea preoților în tract comun cerc. Nr. 6656 Bis. s. c.
5. Comunicarea conluselor dela Ven. consistoriu referitor la conferență și alte comunicări oficiale.
6. Discuțiune asupra îmbunătățirii culturale, morale și economice a credincioșilor.
7. Propuneri.

La această conferență se invită toți preoții din tract.
Orăștie, 29 August 1911.

Vasilie Domșa
protopresb.

Convocare.

Prin aceasta convoc. on. preoțime tractuală la conferența anuală pe Marți 11/24 Octombrie a. c. în Agnita cu următorul

Program:

1. La 8 ore a. m. chemarea Duhului Sfânt și deschiderea conferenței în sala școlii noastre din loc.
2. Constatarea celor prezenți și constituirea conferenței.
3. Comunicarea circularilor cons. de sub Nrii prot. 223, 272 și 315 din 1911.
4. Instrucțiuni date de protopresbiterul cu privire la compunerea rapoartelor și a datelor statistice anuale, spre adnotare.

5. Prezentarea temei: Cum a îndeplinit fiecare preot cele 12 puncte din „Sfaturile arhieresti” cuprinse în pastorală dela 29 Iunie 1909 Nr. 7983 Prez.

6. Deciziunea asupra colectei făcute în conferența din an 1910.

7. Proiect de „Statute pentru tinerimea jună”, prezentat de comisiune.

8. Studiu pentru introducerea „uniformității la serviciile preoțești și la taxele stolare”, prezentat de comisiune.

9. „Monografia tractului Agnita”, operat prezentat de comisiune.

10. „Principiile ce trebuie să le observe preotul la mărturisire”, temă lucrată de R. Constantinescu.

11. „Mijloacele de care trebuie să se folosească preotul la îndeplinirea misiunii sale”, temă lucrată de G. Conta.

12. Organizarea tractului în „grupări religioase”.

13. Statorirea programului pe an 1912.

14. Închierea.

Agnita, 12 Septembrie 1911.

Ioachim Muntean
protopop.

Aviz.

În 2 Octombrie anul curent st. n. la orele 9 dimineața se va ține adunarea generală ordinară de toamnă a comitatului Sibiu. Confătuirea obicinuită a reprezentanților municipali români se va ține în aceeași zi la orele 8 dimineața, în casina română din Sibiu.

Conferențele învățătorești.

Convocare.

Conform circularii consistoriale de dto 2 Iunie a. c. Nr. 1846 Școl. convoc. învățătorii și catihetii din presb. Alba-Iulia la conferența tractuală, care se va ține în 20 și 21 Oct. st. v. a. c. în localul școlii din Alba-Iulia-oraș cu următoarea

Ordine de zi:

1. La 9 ore a. m. rugăciunea prescrișă, în biserică.
2. Deschiderea și constituirea conferenței, precum și comunicarea rezoluțiunii consistoriale asupra ultimei conferențe.
3. Constatarea celor prezenți, cu prezentarea, din partea fiecărui învățător, a raportului despre activitatea extrașcolară; rapoartele se vor preda comisiunii permanente spre referare.
4. Studiul Religiei, pe baza noului Plan de inv.
 - a) cl. I. teoretic și practic: — Victoria Frățilă.
 - b) cl. II. teoretic: Em. Repede.
 - c) cl. III. teoretic și practic: Dan. Petrașcu.
 - d) cl. IV. teoretic: Vas. Murgău.
 - e) cl. V+VI teoretic și practic: Ioan Medrea.
5. Manualele de religie, întrebuințarea Sf. Scripturi în școală etc., disertație de: Ilie Tanase.
6. Educația religioasă în școală și în biserică etc., disertație de preotul catihet: Ion Neșgoe-Stremțiu.
7. Darea de samă despre mișcarea pedagogică-literară la români în an. școl. 1910/11, de Simion Lăzar.
8. Darea de samă despre starea învățământului din tract în an. 1910/11, — comisia, prin Ves. Miocuda.
9. Darea de samă despre activitatea extrașcolară a fiecărui învățător-comisar, prin Nic. Borza.
10. Desbatere în cauza bibliotecii tractuale.

Domnii preoți, ca directori școlari, se așteaptă a lua parte în număr cât mai mare la conferență.

Alba-Iulia, 9 Septembrie 1911.

Ioan Teculescu
protopresb.

Convocare.

Conform circulariului Preaveneratului Consistoriu de dto 2 Iunie a. c. Nr. 1846 Școl., prin aceasta convoc. conferența învățătorească din protopresbiteratul Reghinului pe Luni în 24 și Marți 25 Octombrie st. v. a. c. în școala din Jăbenița, cu următorul

Program:

1. Invocarea Sf. Duh la orele 8 a. m.
2. Deschiderea conferenței.
3. Constatarea celor prezenți și constituirea biroului.

Alba-Iulia, 9 Septembrie 1911.

Ioan Teculescu
protopresb.

Convocare.

Conform circulariului Preaveneratului Consistoriu de dto 2 Iunie a. c. Nr. 1846 Școl., prin aceasta convoc. conferența învățătorească din protopresbiteratul Reghinului pe Luni în 24 și Marți 25 Octombrie st. v. a. c. în școala din Jăbenița, cu următorul

Program:

1. Invocarea Sf. Duh la orele 8 a. m.
2. Deschiderea conferenței.
3. Constatarea celor prezenți și constituirea biroului.

4. Materialul și metodică studiului religiunii cu privire la completarea sau omiterea lui, în raport cu planul de învățământ, pentru

a) clasa I, de inv. Teodor Buciu, teoretic și practic,

b) clasa II, de inv. George Crăciun, teoretic.

c) clasa III, de inv. Dimitrie Cofariu, teoretic și practic,

d) clasa IV, de inv. Constantin Brătean, teoretic,

e) clasa V, de inv. George Gabor, teoretic și practic,

f) clasa VI, de inv. Elie Șulariu, teoretic și practic.

5. Disertațiune despre manualele de religiune și metodică studiului religiunii, precum și despre folosirea Bibliei în școală, de inv. Nicolau Nașou.

6. Educația religioasă în școală și biserică în ajutorul cântărilor bisericesti și religioase, a tablourilor religioase, a mergerii la biserică (etc. vezi circ. di. disertație de inv. Grigoriu Ceantea.

7. Darea de seamă despre mișcarea pedagogică-literară la români în anul școl. 1910/1911, de inv. Zăharie Frandea.

8. Darea de samă despre învățământul din tract în an. școl. 1910/1911 precum și darea de seamă despre activitatea extrașcolară a învățătorilor în anul școl. 1910/1911, tractate de inv. Ioan Borșan.

Pentru a se putea face raportul general despre activitatea extrașcolară a tuturor învățătorilor din tract, fiecare învățător are a pregăti raportul în parte și a-l înainta inv. Ioan Borșan, Dada, până la 25 Septembrie st. v. a. c.

9. Discuție asupra acestor disertații.

10. Propuneri și închiderea conferenței.

Învățătorii și catihetii din tract sunt obligați a participa la această conferență. Directorii școlari iau parte în mod benevol.

Închieri, la 6 Septembrie 1911 s. v.

Grigoriu Nicoară
adm. pbpt., comisar const.

Convocare.

În sensul circularului consistorial de dto 2 Iunie 1911 Nr. 1846 Școl. prin aceasta convoc. învățătorii din tractul Mediașului la conferența învățătorească, ce se va ține la 15 și 16 Octombrie st. v. a. c. în școala rom. gr.-or. din Mediaș cu următorul

Program:

1. La orele 8 a. m. chemarea duhului sfânt.
2. Deschiderea conferenței prin protopresbiterul tractului.
3. Constituirea, constatarea celor prezenți și stabilirea definitivă a programului.
4. Comunicarea rezoluțiunii consistoriale Nr. 12152 Școl. 1911 privitoare la conferența din anul trecut.
5. Discuție asupra materialului din studiul religiunii cuprins în planul de învățământ pentru cl. I cu privire la completarea sau la omțerea din el pe baza pozițiilor formulate: de Alexe Chețan inv. Frănuș și Miron Racoța inv. Agărbisiu.
6. Dto referitor la materialul cl. II. propoziții: Ghedeon Henteș inv. Veseud și Ștefan Pocan inv. Ernea șas.
7. Dto referitor la mat. cl. III propoziții: Aurel Oltean inv. Hașag și Ilarion Ghiaja inv. Blășel.
8. Dto referitor la mat. cl. IV propoziții: Filon Alba inv. Caroi și Adrian Neșgoe inv. Buzi.
9. Dto referitor la mat. cl. V, propoziții: Ioan Langa inv. Dărlor și Ioan Neculoiu inv. Șaroș.
10. Dto referitor la mat. cl. VI propoziții: Mihail Jampa inv. Chesler și Al. Sofariu inv. Vorumloc.
11. Darea de seamă despre manualele de religiune și de metodică a inv. religioase despre întrebuințarea sf. scripturi în școală și despre necesitatea unei „biblii școlare” de Pompeiu Morușca, preot catehet.
12. Educațiunea religioasă cu ajutorul cântărilor bisericesti și religioase, cu ajutorul tablourilor, a mergerii la biserică și a sărbătorilor școlare de: Virgil Imbăruș inv. Mediaș.
13. Darea de seamă despre mișcarea pedagogică-literară la Români în anul 1910/1911, de comisia permanentă.
14. Propoziții de sub Nri. 5. 7. 9. și 10 vor avea să țină și câte o prelegere practică din materialul religiunii, stabilit pentru cl. I. III. V. și VI.

La această conferență sunt poftiți a lua parte toți catehetii și preoții ca dir. școlari.

Mediaș, 12 Septembrie 1911 st. v.

Romul Mircea
protopresb.

Zidirea Seminarului și Școala centrală din Sibiu.

Domnule redactor!

Te rog să binevoiești a da loc în coloanele »Telegrafului Român« documentelor alăturate, pe cari le public cu autorizare dela cel mai competent loc, pentruca să se vadă încât zidirea seminarului a fost împedecată prin zidirea școlii centrale, și încât directorul seminarului Dr. Eusebiu R. Roșca, are dreptate să învinue pe consistoriu și să mă atace pe mine în cartea sa scoasă de sub tipar din incidentul serbărilor centenare ale Seminarului nostru.

Cu înșasi chestia zidirii seminarului, pentru de a nu conturba atmosfera sărbătorească din prilejul centenarului, mă voi ocupa altă dată — și voi arăta, că nu consistoriul poartă vina la trăgănarea zidirii, ci parte mare însuși directorul.

Nicolae Ivan
protopresb., asesor consist.

I.

Protocol

Luat în sinodul parohial extra-ordinar din Sibiu Cetate, ținut în 17 Februarie v. 1902 în seminarul »Andrian« în urma deciziei venerabilului Consistor Arhidiecezan dno 4 Februarie Nr. 3412 Pl. în cauza cedării teritoriului împreună cu biserica și casa parohială arhidiecezei, pentru zidirea bisericii catedrale.

Prezenți: Ioan Papiu paroh-președinte și membrii: Nicolae Bența, Dr. Ilie Beu, Anastasiu Boiu, Baptist Boiu, Dr. Vasile Bologa, Nicolae Căldărea, Parteniu Cosma, Petru Dragomir, Ioan Ișan, Ilie Moga, Emil Pinciu, Petru Pipos, Constantin Pop, Candid Popa, Ioan de Preda, Dr. Gheorghe Proca, Dr. Eusebiu R. Roșca și Dr. Nicolae Verdea.

1. Președintele protopresbiter Ioan Papiu constată, că convocarea sinodului s'a publicat în biserica în Duminica trecută, că astăzi s'a oficiat chemarea Duhului Sfânt, expune pe scurt motivul convocării sinodului extra-ordinar, apoi declară sinodul de deschis, provocându-l ca să-și aleagă un notar.

Sinodul aclamă de notar pe Candid Popa.

2. Se pune la ordinea zilei modificarea concluzului sinodal din 11/24 Aprilie 1900 referitor la cedarea în schimb a bisericii și casei parohiale în proprietatea arhidiecezei, în scopul ca pe teritoriul ocupat de acelea să se edifice biserica catedrală.

Înainte de toate se dă cetire hârtiei consistoriale dno 4 Februarie a. c. Nr. 3412 Pl. prin care se aduce la cunoștință sinodului, că concluzul amintit se aprobă cu următoarele modificări:

«La punctul I. arhidieceza zidește casa cea nouă parohială numai încât va fi posibilă în colțul din strada Brukenthal, îi stă însă în voie a da în schimb și altă zidire potrivit din cele ce are acum în apropiere sau a zidi și pe alt teritor decât cel designat prin sinodul parohial.

Stipulațiunea din punctul 5 lit. a. și b. se anulează, va să zică că parohia nu va putea purta nici un disc în biserica pentru trebuințele sale, și nici nu va putea vinde stranele, — după ce arhidieceza ia asupra sa toate sarcinile din punctul 7., așa pe lângă prevederea bisericii cu ornate, odoare și cărți tot arhidieceza are să provadă biserica cu lumini, unt de lemn, tămâie și prescuri.

»Punctele celelalte din concluzul sinodal rămân întru toate neschimbate și se aprobă întocmai.

Se dispune mai departe, ca sinodul să designeze pe delegații săi, cari împreună cu delegații Consistorului arhidiecezan vor subscrie actul ce se va redacta conform punctului 8, ca astfel la cartea funduară să se poată face transcrierea teritoriului cedat încă înainte de-a începe lucrările pentru zidirea catedralei, pe numele bisericii catedrale, rămânând dreptul parohiei garantat prin document până la terminarea zidirii, eventual până la cedarea altei case, ca locuință pe seama parohului protopresbiter.

Se dă cetire mai departe raportului comitetului parohial, care în ședința sa dela 15 a curente a pertractat hârtia Consistorului și ținând cont de dificultățile indicate în aceea, cu privire la locul, pe care are să se zidească casa parohială propune spre primire un text, care corăspunde condițiilor Consistorului, — nu pricepe însă rațiunea termenului »anulare« din deciziunea

consistorială, pentruca abstractie făcând dela împrejurarea, că Consistorul, ca organ executiv al arhidiecezei în afacerea aceasta este tocmai așa parte contrahendă ca și sinodul nostru parohial, sinodul nu a luat nici un concluz, care nu ar cădea în competența sa și nu pricepe pentruca se »anulează« și punctul 5 »b« al concluzului? în care se zicea că parohia »nu va putea nici vinde nici pune vr'o taxă pe stranele din biserica«, ceea ce crede, că este și intențiunea Consistorului.

În fine comitetul nu vede necesitatea de »a designa sinodul pe delegații săi, cari împreună cu delegații Consistorului arhidiecezan vor subscrie actul ce se va redacta conform punctului 8«, pentruca în acel punct 8 este prevăzută deja această necesitate din partea parohiei, pe care are să o reprezente comitetul parohial.

După acestea comitetul parohial face următoarea propunere:

1. La II. b) să se adaugă următoarea alineă ultimă:

»Intrucât însă teritoriul arhidiecezei din apropierea bisericii catedrale în strada Brukenthal n'ar fi suficient sau n'ar fi potrivit pentruca pe acela să se zidească și casa parohială, aceea după o pertractare ulterioară cu parohia, cu învoirea aceleia se va putea zidi și pe alt loc în apropierea bisericii catedrale sau în schimb se va putea da parohiei altă casă existentă de ale arhidiecezei, dar aceasta are să se finalizeze cel mult în restimp de 10 ani dela datul contractului de schimb«, care în acest caz la dorința arhidiecezei se poate încheia cu rezervele convenite și înainte de zidirea bisericii catedrale.

2. Din punctul 5 se eliminiază cuvintele »cu următoarele restricțiuni«, precum și sub punctele a) și b).

3. În urma modificărilor din punctul precedent punctul 7 are să capete următorul text:

»Sarcina de a provedea biserica catedrală în viitor cu vestimente preoțești, cu cărți bisericești, cu odoare, lumini, unt de lemn, tămâie, prescuri, vin etc., va să zică cu toate cele trebuincioase, va fi a arhidiecezei.

Prezidentul provoacă sinodul să se pronunțe asupra propunerilor comitetului parohial, dar neluând nime cuvântul nici în general nici în special, acelea se declară primite din partea sinodului cu unanimitate.

Astfel întregul concluz al sinodului în această afaceră se primește în următorul text:

I. Sinodul parohial dela biserica cu hramul »Schimbarea la față« din Sibiu-Cetate, în scopul de a face posibilă edificarea bisericii catedrale pe complexul de intravilane, între cari se află și casa parohială cu biserica acestei parohii, cedează în posesiunea și proprietatea arhidiecezei gr. or. române din Transilvania:

1. Teritoriul cuprins în protocolul funduar nr. 594 1 + ord. 463 top. din Sibiu-Cetate, cu edificiile ce se află pe acel teritor, care sunt biserica și casa parohială în valoare după inventar de 44,000 cor.

2. Mobiliarul din biserica, care după inventar reprezintă următoarea valoare:

- a) Icoanele 5945 cor.
- b) Sfeșnicile 346 cor.
- c) Candelele 2360.
- d) Vase și aparatele de serviciu 560 coroane.
- e) Crucile 1108 cor.
- f) Vestimentele preoțești 2119 cor.
- g) Cărțile bisericești 264 cor.
- h) Diversele din punctele 1—8 și 12 ale Inventarului 270 cor. Total: 12.972 cor.

II. În schimb pentru acestea arhidieceza:

1. Va da parohiei alt teritor potrivit în strada Brukenthal în cornul din sus al teritoriului catedralei în mărime corăspunzătoare și pe acela va edifica pe spesele sale o casă parohială cu un etaj, care va servi pentru totdeauna drept cuartir pentru parohul și eventual drept local pentru școala parohială.

Acel edificiu trebuie să aibă:

a) În etaj (cuartirul propriu al preotului) cel puțin 5 odăi, 1 cămară, o culină și o latrină dublă.

b) În parter o odă spațioasă (cancelăria), o odă mai mică, arhiva oficiului parohial și protopresbiter, o sală mare pentru ședințele comitetului parohial și pentru sinod, în care să se adăpostească și arhiva parohiei și care în caz de necesitate să se poată transforma în sală de învățământ pentru școala elementară parohială, o odă pentru servitor și o culină de spălat.

În suteran o pivniță cu trei despărțăminte, în curte 1 șopron.

Atât în etaj, cât și în partere are să se instaleze lumina electrică și apaductul.

Curtea și casa parohială se separează de celalalt teritor prin un grilaj de fer.

Sinodul parohial își rezervă dreptul a examina și aproba planul de edificare prin comitetul parohial.

După colaudare și luarea în posesiune a casei parohiale se va estrada din ambele părți contractul de schimb, pe baza căruia deodată se va esopera transcrierea și în cartea funduară.

Din acest moment conservarea acestui edificiu cade în sarcina parohiei.

Intrucât însă teritoriul arhidiecezei din apropierea bisericii catedrale în strada Brukenthal n'ar fi suficient sau n'ar fi potrivit pentruca pe acela să se zidească și casa parohială, aceea după o pertractare ulterioară cu parohia, cu învoirea aceleia se va putea zidi și pe alt loc în apropierea bisericii catedrale sau în schimb se va putea da parohiei altă casă existentă de ale arhidiecezei, dar aceasta are să se finalizeze cel mult în răstimp de 10 ani dela datul contractului de schimb, care în acest caz la dorința arhidiecezei, se poate încheia, cu rezervele convenite și înainte de zidirea bisericii catedrale.

2. Până la predarea casei nouă parohiale, arhidieceza este datoare a pune la dispoziția parohiei un cvartir potrivit pentru parohul protopop, care să aibă cel puțin atâtea încăperi câte are cuartirul de astăzi, precum și instalațiune electrică și apaduct, sau echivalentul acestora în sumă de 1000 cor. anual.

3. Arhidieceza va contribui și mai departe la salariul parohului cu 400 cor. anual, școala și cuartirul învățătorului însă, până când ea va servi drept școală de aplicație pentru institutul seminarial, rămâne tot la seminar în condițiunile actuale.

4. Cu ziua sfințirii bisericii catedrale înceată datorința parohiei de a avea crâznicul său, având de aici încolo arhidieceza de a se îngrijii și de provederea acestor agende, cari după uz cad în sarcina crâznicului.

5. Biserica catedrală va servi pentru toți vecii și drept biserica parohială pentru parohia din Sibiu-Cetate, deci organele acestei parohii își vor esercia în biserica toate acele drepturi, cari după uz și după Statutul Organic le compet.

6. Parohia își rezervă, și arhidieceza îi recunoaște parohiei dreptul ca și în viitor să-și aleagă pe parohul și învățătorul eventual învățătorii săi și pe toate celelalte organe parohiale, la care ca pe parohie independentă o îndreptățește Statutul Organic și uzul.

Deci biserica catedrală are să se pună la dispoziția organelor parohiale împreună cu ornatele preoțești și cu toate cele trebuincioase la funcțiunile preoțești în, și afară de biserica, tocmai așa ca și când ea ar fi numai biserica parohială, deasemenea și crâznicul are să-și facă serviciul la funcțiuni preoțești în, și afară de biserica tocmai ca și când el ar fi în serviciul parohiei.

7. Sarcina de a provedea în viitor biserica catedrală cu vestimente preoțești cu odoare, lumini, unt de lemn, tămâie, prescuri, vin, etc. va să zică cu toate cele trebuincioase, va fi a arhidiecezei.

8. Detairurile necesare pentru punerea în lucrare a acestor dispozițiuni, se vor stabili ulterior într'un act, care se va redacta în o comisie mixtă din delegații Consistorului arhidiecezan și din comitetul parohial, prin care însă nu se pot altera principiile și dispozițiunile concrete, cuprinse în punctele 1—7 ale acestei învoeli.

3. Autenticarea acestui protocol se încredințează membrilor comitetului parohial cari au fost prezenți la sinod.

Cu aceasta terminate fiind agendele acestui sinod, președintele îl declară de încheiat.

Dat ca mai sus.

Ioan Papiu m. p., Candid Popa m. p.,
pres. not. sinod. par.

Cetit și verificat. Sibiu, 22 Febr. 1902.

Parteniu Cosma m. p. Dr. E. Roșca m. p.
Dr. N. Vecerde m. p. Ioan Preda m. p.
Petru Pipos m. p. Dr. Ilie Beu m. p.

«Aprobat».

Sibiu, din ședința consist. arhidiecezan ca senat plenar ținută în 1 April 1902.

Dr. Elie Cristea m. p.
arhidiacon secretar.

Pentru conformitate cu originalul.
Sibiu, 12 Septemvrie 1911.

Dr. George Proca
secretar.

II.

Nr. 2550/1902 Plen.

Preaonorate Dle Protopresbiter!

Concluzul sinodului parohial din Sibiu-Cetate adus în ședința extraordinară dela 17 Februar a. c. în obiectul cedării teritoriului pe care e zidită biserica și casa

parohială în schimbul altor drepturi stipulate în concluzul precitat-promovat cu raportul P. On. D-tale din 27 Februarie a. c. și provăzut cu clauza de aprobare se restituie sub % cu ordinul să-l promovezi comitetului parohial, rămânând ca actul, în care se vor satori detairurile pentru punerea în luare a dispozițiilor din concluzul aprobat, să se redacteze la timpul său.

Sibiu, din ședința plenară a consistorului arhidiecezan, ținută la 1 Aprilie 1902.

Ioan m. p.

Aapp.

P. On. Domn Ioan Papiu
protopresbiter al tractului Sibiu.

Pentru conformitate cu originalul.
Sibiu, 12 Septemvrie 1911.

Dr. George Proca
secretar.

III.

Venerabil Consistor Arhidiecezan!

Expirând în anul viitor restimpul de 10 ani de când parohia Sibiu-Cetate a cedat arhidiecezei teritoriul său din strada Măcelarilor pentru zidirea bisericii catedrale, comitetul parohial, prin concluzul alăturat sub % recearcă Veneratul Consistor a da parohiei, în senzul învoelii aprobate la 4 Faur 1901 Nr. 3412 Plen. teritoriul dimpreună cu edificiul din strada Șaguna zidit în 1910 pentru școala centrală și a lua dispoziții pentru transcrierea lor pe numele parohiei.

Totodată notificăm Veneratului Consistor, că în cazul, că dorința noastră se va realiza, până când școala centrală nu se va folosi și de sala a III. și a IV. de învățământ din acest edificiu, parohia ia asupra sa angajamentul a le pune și pe mai departe la dispoziția seminarului.

Sibiu, 3/16 Septemvrie 1911.

Pentru comitetul parohial:

Candid Popa m. p., P. Cosma m. p.,
notar. president.

Pentru conformitate cu originalul.
Sibiu, 12 Septemvrie 1911.

Dr. George Proca
secretar.

IV.

Estras din protocolul ședinței comitetului parohial din Sibiu-Cetate, ținută la 3/16 Septemvrie 1911.

Nr. 2.

Prezidentul comitetului parohial, convocându-se la concluzul sinodului parohial din 4/17 Aprilie 1902, luat în afacerea cedării teritoriului din strada Măcelarilor pentru zidirea bisericii catedrale, în posesiunea arhidiecezei, prezentează următoarea propunere:

Având în vedere, că în 25 Ianuarie 1912 expiră timpul de 10 ani, în care consistorul arhidiecezan era dator a zidi parohiei în schimbul teritoriului cedat pentru catedrală, o casă parohială conform stipulațiunilor din pct. II. 1 a) și b) ale concluzului amintit;

Având în vedere, că Ven. Consistor a edificat în grădina din strada Șaguna nr. 12—14, o casă destinată pentru școala centrală, în care s'a făcut cvartir și pentru parohul nostru protopop;

Având în vedere, că parohia cu ocaziunea cedării locului său din strada Măcelarilor a dat arhidiecezei următoarele valori:

a) Locul, pe care a fost biserica și casa parohială, a valorat după inventarul din 1902 Cor. 44,000.

b) Mobiliarul dimpreună cu odoarele și cărțile din biserica. Cor. 12,912.

c) Fondul turnului parohiei în sumă de cor. 15,000.

d) Iar cu ocaziunea numitei școli centrale, parohiile afiliate au dat »Fondurile școlii centrale în sumă de cor. 24,127.20. În total coroane 96,099.20;

Având în vedere, că edificiul acesta din strada Șaguna întrunește aproape toate condițiile din pct. II. 1 a) și b) ale concluzului sinodului parohial, la edificarea căruia parohia a contribuit cu suma de circa 100,000 cor., face propunerea, că comitetul parohial să intervină la consistor cu rugarea, că acesta să considere acest teritor cu edificiul de pe el, ca răscumpărare a acelu edificiu și teritor, care în senzul învoelii amintite e dator să le cedeze și transcrie pe parohie cu ocaziunea schimbului;

Comitetul primește cu unanimitate această propunere și o înaintează consistorului.

Sibiu, 3/16 Septemvrie 1911.

Candid Popa m. p. P. Cosma m. p.
notar. president.

Pentru conformitate cu originalul.
Sibiu, 12 Septemvrie 1911.

Dr. George Proca
secretar.

NOUTĂȚI.

Personal. Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan va pleca Duminecă dimineața la Săcel, unde va săvârși în ziua aceea sfințirea bisericii celei nouă, cu asistență numeroasă.

Adunarea populară, convocată pe 8 Octomvrie n. la Mureșludoș, a fost amânată pe 15 Octomvrie n. la orele 10 a. m., din motivul că în 8 Octomvrie n. se ține adunare mare populară în Timișoara.

Dela comitat. Comitetul permanent al comitatului (Sibiu) a primit adresa comitatului Peșta referitoare la modificarea legii de presă, cu adaosul prezentat de membrul Nicolae Ivan, ca aolea curți cu jurați, unde se tipărește foaie, să judece și delatele de presă, — iar cauziunea ce se cere pentru foile politice, să se șteargă. Se va face propunere în acest înțeles congregeției din 2 Octomvrie.

La direcția de finanțe din Sibiu, orele de oficiu, cu începere dela 1 Octomvrie n. sunt: în zilele de lucru dela 8 până la 2, și în Dumineci și sărbătorii dela 9 până la 12. Părților li se dau informațiuni numai în zilele de lucru, între orele 11—12.

Inaugurare. Comitetul pentru ridicarea unui monument poetului Eminescu, sub conducerea prezidentului său, a dlui Cornel Bottez, a stabilit data inaugurării pe zilele prime din Octomvrie v. a. c. Monumentul luorat de sculptorul Stork este complet terminat și va fi adus la Galați, unde va fi așezat pe soclul din paroul orașului. La serbare au fost invitate toate instituțiile culturale române, în frunte cu Academia Română. Vor merge la Galați cu prilejul inaugurării mai multe grupuri de intelectuali atât dela noi, cât și din Bucovina. În programul sărbătorilor este pusă și comedia *Lais*, de Augier, localizată în versuri de Eminescu. Rolurile acestei comedii vor fi interpretate de artiștii Teatrului Național bucareștean.

Nouă agentură poștală. În comuna Marpod, comitatul Sibiului, se va institui cu ziua de 1 Octomvrie 1911 o agentură poștală. Ceroul său de activitate se întinde asupra comunelor Marpod și Ilimbav. Noua agentură primește și expediază scrisori și mandate postale în toate țările; iar pachete și scrisori ori bani primește și expediază numai în interiorul țării, în Austrie, Bosnia, Herțegovina și Germania.

Ministru-prezident rusesc. Din Petersburg se scrie, că țarul a numit în locul lui Stolipin, de ministru-prezident pe Koltakov, fost până acum ministru de finanțe.

În urma demonstrațiilor. Pagubele cauzate în cursul demonstrațiilor sângeroase din Viena, după constatările experților, fac cu totul 180 mii coroane, dintre care în cartierul Ottakring o sută de mii coroane.

Defraudare. Evreul Isaac Halpern, funcționar la banca provincială din Cernăuț, a pierdut sume colosale la joala de burse. Ca să câștige bani, a falsificat cambii în valoare de 150 mii coroane. De frică să nu fie descoperit, a fugit din Cernăuț.

Sborul lui Vlaicu Toate zările noastre și cele săsești au adus rapoarte elogiase despre sborul aviatorului nostru Vlaicu. În raportul ziarului "Gazeta Transilvaniei" se spune că Duminecă, pe vremea când sbura Vlaicu în Sibiu, vântul avea o înălțime de 11-12 metri pe secundă; o înălțime deci, care eschide aproape cu totul posibilitatea unui sbor. După părerea mai multor experți, lucrul nu stă astfel. La o înălțime de 11-12 metri pe secundă a vântului se poate sbura. Și Blierot a sburat și la o înălțime de 14 metri pe secundă. La înălțime mai mare nu a sburat însă nime până acuma. Înălțimea vântului în Sibiu, a fost apoi Duminecă, când sbura Vlaicu, cu mult peste 14, cam între 16—18 metri pe secundă. Era deci un vânt puternic. Vlaicu, prin faptul, că a sburat și pe un vânt atât de primejdios, a dat dovadă despre un curej extraordinar, și totodată a atins cel mai înalt record în lupta cu vântul, pînă acum, cum am spus, la o înălțime de peste 14 metri pe secundă a vântului nu a cotezat nime până acuma să se urce în văzduh, decât numai — Vlaicu!

Teatrul românesc în Sibiu. La "Reuniunea meseriașilor români din Sibiu" se urmează cu multă diligență repetițiile pentru reprezentarea piesei teatrale de V. Alexandri, "Doi morți vii" care va avea loc Duminecă, în 8 Octomvrie n. c. în teatrul orașenesc din Ior. Pe lângă această piesă teatrală se vor reprezenta mai multe "tablouri vii", din frumoasele poezii ale poezilor noștri Coșbuc și Goga. Venitul curat e destinat pentru darurile de Crăciun ce se împart între săracii noștri. Programul îl dăm în numărul viitor.

† Ioan Teodorovici, major ces. și reg. în retragere, președintele direcțiunii institutului de credit și economii "Timișiana" din Timișoara, a decedat Marți, în 26 Septembrie n. în etate de 82 ani și a fost înmormântat Joi, în 28 Septembrie, cu onorurile militare, după rital bisericii gr. ort. române. Odihnească în pace!

Record aviatic. Pilotul francez Matieu, cum se vestește din Paris, s'a ridicat la o înălțime de 2470 metri cu aeroplanul său pe care avea un pasager. Matieu afirmă, că ușor s'ar fi putut înălța până la trei mii de metri, dacă el și tovarășul său de călătorie ar fi dus cu sine haine mai călduroase; în regiunile de sus ale aerului frigul a fost atât de aspru, încât s'au văzut necesități să se coboare mai înainte de-a ajunge înălțimea de trei mii de metri.

O piesă de Tolstoi. O lucrare dramatică, intitulată *Cadavrul viu*, s'a găsit printre manuscrisele rămase după moartea lui Tolstoi. Piesa se va reprezenta pe scena teatrului din Moscova, precum și la teatrul Burgului din Viena. Va fi o premieră senzațională, la care numeroși americani au reținut locuri.

Școala încălzită cu electricitate. Încălzirea cu electricitate este, până acum, împereunată cu mare cheltuielă. Cu toate acestea, într-o localitate din Elveția, în satul *Schuls*, școala este încălzită cu ajutorul electricității, fiindcă localitatea muntoasă dispune de o putere considerabilă de apă. Școala are și lumină electrică; — astfel comuna aceasta mică se poate lăuda, că a introdus în școala sa lumina și încălzirea cea mai modernă și cea mai igienică.

Statul moștenitor. Averele rămase după scriitorul Jókai, constatatoare din o bibliotecă prețioasă, tablouri și o corespondență a poetului, a trecut în proprietatea statului pentru un preț de 130 de mii coroane, care se va plăti în forma unei rente viagere de 6 mii coroane anual văduvei scriitorului.

Explosiune. În portul dela Toulon s'a întâmplat Luni o mare catastrofă. Vasul de război "Liberté" s'a aprins, focul a pătruns repede până la camera unde se păstrează materia explosivă a vasului. Într-un moment alături al întregii a fost aruncată în aer. Explosiunea are trei sute de victime; aproape toți marinarii de pe bord s'au înecat. Vasul "Liberté" a costat 40 de milioane franci și a fost construit în anul 1905.

Manevrele viitoare. Se anunță din Viena: În cercurile înalte militare este vorba ca manevrele mari din anul viitor să se țină în Bosnia și Herțegovina, sub comanda supremă a moștenitorului de tron. Cu prilejul acestor arhiducele Francisc Ferdinand va face prima sa călătorie în provinciile anestate.

Pelagra. Doctorii englezi, Sambon și Chalmers, făcând cercetări asupra pelagrașilor din câteva comune din România, afirmă și mai departe, că boala nu se datorește consumării de oucuruz stricat, ci protozoarului *Simulium reptans*. Înțepăturile acestei insecte produc pelagra, întocmai cum țânțarii anopheles pricinuesc frigurile.

La fondul Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea școlilor (cafelor) fără lucru, al "Reuniunii meseriașilor români din Sibiu", au mai dăruit: Teodor Moldovan, oisnar, 50 bani, Ghenadie Bogoevici, protosinel (Budapesta), 1 cor., George Prașca oisnar, 20 bani, Zaharie Aron, oisnar, 50 bani, Ioan Petruța, învățăcel, oisnar, 20 bani, Isidor Grindean, oisnar și soția sa Elena, întru vecinicia odihnu a fiului lor Victor, fost paroh în Iclandul mare, 1 cor., Ioan Topârceanu, pantofar (Săliște) și Ioan Limpede, pantofar (Sibiu), câte 50 bani, Ioan Mihăilcan, pantofar, 20 bani și Vic. Tordășianu prezident, 10 bani.

Degenerare. Baronul Conoriguy, un tânăr francez de 18 ani, la îndemnul mamei sale a impușcat, în castelul familiar de lângă Paris, pe tatăl său — pentru că acesta nu voia să i dea bani de chefit.

Teatru. Astăzi Vineri se dă opereta *Husarii jucând*, mâine Sâmbătă farsa cu cantece *Teodor și Comp.*; amândouă reprezentațiile se dau în beneficiu. Duminecă și Luni vor fi ultimele reprezentații în stațiunea actuală.

Din România.

Sărbările din Iași.

Di Dimitrie A. Greceanu, primarul orașului Iași a fost la Sinaia, pentru a conferi cu M. Sa Regele asupra sărbătorilor jubilarie ale universității din Iași. Ele vor avea loc în zilele de 27, 28 și 29 Sept. v. și la ele va participa întreaga familie regală. Programul sărbătorilor suferă o modificare, aceea că în loc de banchet va avea loc un mare bal de gală, în sala teatrului național, la care vor lua parte Soveranii și Principii moștenitori. Marea bal va avea loc în seara zilei de 29 Septemvrie. M. S. Regele va avea reședința la comandamentul corpului IV. de armată, iar A. S. R. la ceroul militar.

Serate de ale meseriașilor noștri.

Joi, la 31 Aug. n. 1911, "Reuniunea meseriașilor sibiieni" și-a ținut a 8-a ședință literară. Președintele nostru Tordășianu, renors din concediu, după cuvintele de laudă la adresa comitatului, în frunte cu v. prezidentul G. Poponeș, pentru înțeleapta conducere, și mai ales pentru activitatea neîntreruptă de pe timpul absenței sale, ne transmite salutul meseriașilor din Lugoj, în mijlocul cărora a avut ferocirea să petreacă în câteva rânduri în cursul verii. Despre meseriașii români lugojeni nu vă pot spune altce, zice Tordășianu, de cât că ei, în marea de străini, ce e în continuă creștere, conștii de a lor chemare, fiecare în parte își înbește meseria, e mândru de neamul său și e străbătut de convingerea, că dacă cele 3 clase ale noastre, urmând esemplul altor, vor ține cu mai multă îndărătnicie și cu frățască dragoste și înțelegere unii la alții, în viitorul cel mai apropiat cuceri-vă și meseriașul român locul ce i se cuvine, atât după număr, cât și după prestațiunile sale. Și ca să ajungem aci, e bine și neapărat să ținem mereu unii și alții, la pilda atât de grăitoare, dată de fiul de pescar, care, în urma jertfelor părinților săi sărmani, după absolvirea școlilor mai înalte, ajuns vladică și-a atârnat în salonul locuinței un mare năvod (rosiu) care să-i fie, pentru toate timpurile, dar mai ales pentru timpul când după noua sa poziție și-ar uita de mediul, din care a eșit, aducătoare aminte de obârșia sa și nu numai să cinstiască, și și în ajutor să le stea acolora (pescarilor), cari au asudat în folosul său!

Cum ne găsim în prejul desohiderii școalelor, dl Tordășianu face apel la părinți să chibzuiască bine, să fie cu băgare de seamă la croirea carierelor și cu acestea la croirea viitorului și ferocirii ulterioare a fiilor lor. Să pună preț pe carierele practice, pe meserii, cari se învață în timp mai scurt, cu cheltuieli mai puțin și în același timp asigură fiitorului cetățean independență și câștiguri neasămăntate mai bune. În această ordine de idei împărtășește, că în timpul mai nou i-a suocet să aplice drept învățăceli: pe băiatul Romul Morariu din Saschiș, în fabrica de încălțături V. Török; pe orfanul Nicolă Vestemian din Sibiu la frizerul (barber) I. Roman, iar în urma publicității noastre, învățătorului în penz. Pop din Dicioșumărtin i-a suocet, ca fiul său Aurel să fie primit învățăcel pantofar pe 3 ani, primul între români, pe speșele statului, exclusiv îmbrăcăminte, la școala specială de pantofărie din Sibiu.

În fine aducând calde mulțămite dlui Arcadie Olariu, prezidentul "Reuniunii de cetire și cântări a meseriașilor români din Nădlac" și notarului ei dlui I. Ilvoici, pentru datele prețioase despre statul meseriașilor noștri de acolo, date de cari ne vom folosi în curând, declarăm ședința deschisă.

Notarul Duca cetește sumarul ședințelor administrative, domnul M. Neagu ni-a cântat cu căldură câteva arii, Mihail Pomiciu ni a predat cu arivitate "Greul și furnica". Cu viu interes a fost ascultată "Cronica lunară" a dlui I. Măgiantu, în care ni-a spus toate evenimentele mai de seamă dela ultima ședință înocoaci, între cari a amintit despre năzuințele fraților meseriași din Cluș, despre sărbătorile din Blaj și în legătură despre începăturile ce s'au făcut în scopul con-

solidării comersanților, despre moartea prietenului, ciobanului Cârțan, care odinioară ospitase la ședințele noastre etc. Au urmat declamări, cântări, și la urmă obișnuita sortare de cărți, apoi ședința a fost încheiată. *Emanuil.*

Curs de cântăreți la Orăștie.

Pe baza rezoluțiunii consistoriale Nr. 5491 Bis. 1909 deschidem curs de cântăreți pe timp de 5 luni începând din 20 Octomvrie (2 Noemvrie) 1911 până în 20 Martie (2 Aprilie) 1912. Scopul acestui curs este a împodobi bisericile noastre cu cântăreți buni.

La acest curs se primesc tineri adulți, cari au împlinit vârsta de 15 ani și au absolvat cursurile școlii populare, rămași la economie sau meserie.

Obiectele de propunere sunt:

1. Cele 8 glesuri cu troparele și antifonele lor, precum și podobiile acestor glesuri.

2. Rânduiala vecerniei, utreniei, și liturghiei așezate de sfinții 3 erarhi Vasilie, Grigorie, și Ioan gură de aur.

3. Irmoasele și priceșnele din Dumineci și sărbători.

4. Tipicul, — sau știința cum are cantorul de a pune la rând în biserică aceste cântări în Dumineci și sărbători.

Taxa pentru instruire în cântări e a se solvi de părinții elevilor participanți cu câte 40 cor. pentru tot timpul de instrucție anticipativ la mâna instructorului conducător al acestui curs, în rate, și anume:

1. 20 coroane la începerea cursului.
2. 10 coroane la 1 Ianuarie 1912.
3. 10 coroane la terminarea cursului.

Pentru costul curții 4 coroane pe lună, petru costul casii private 24 coroane pe lună, fără spălat sau după învoire.

Tinerii cari voesc a fi primiți la curs, au a se înștiința la subșeful oficiu înainte de începerea cursului, și la prezentare a dovedi prin Atestat dela oficiul parohial, că au purtare bună și li recomandă spre a fi primiți.

La finea cursului vor fi examinați din cântările indicate și vor primi după examen "Atestat", cu care vor fi îndreptățiți a competa la posturile vacante de cantori la bisericile noastre din arhidieceză.

Orăștie, 5 Septemvrie 1911.

Vasile Domșa
protopresb.

Cărți și reviste.

Carte de cetire, pentru anul V. și VI. de școală, de Dr. I. Stroia protopresbiter și fost profesor, D. Lăpădat director școlar, și I. Crișan învățător. Ediția I. Tipografia Arhidiecezană din Sibiu, 1911. Prețul K 1.80. De vânzare se găsește la Librăria Arhidiecezană.

Școala română și învățatorul român din Ungaria învâțator, de Iosif Stanca, învățător. O carte de 88 pagini, în care se vorbește cu multă competență și cunoștință de cauză despre stările create de legea școlară din anul 1907, despre greutățile pe cari le întâmpină învățătorii întru împlinirea misiunii lor și despre multe alte lucruri, cari cad în cercul de activitate al școlii române și în cel al învățătorului român. Cartea e dedicată domnului Nicolae Iorga. E tipărită în tipografia diecezană din Arad și costă exemplarului 1 coroa. Pentru România 1 leu 50 bani.

"Cultura Creștină", revista profesorilor de teologie din Blaj, Nrul 14. a apărut cu următorul sumar: Dr. Vasile Moldovan: Temeiul credinței. — Dr. Ioan Sămpăleanu: Un caz de procedură matrimonială vinculară. — Dr. Alexandru Nicolescu: Nemurirea sufletului (I). — Aurel Fodor: Edificiile publice ale bisericii. — Cronică: Poporul de rând la sărbătorile din Blaj; Dascăli români; Reducerea sărbătorilor latine; Cazul Iatho; Congregația Mechitaristilor. — Cărți și reviste. — Telefon.

Obiecte bisericesti, studiate și descrise de Sp. Cegăneanu, arhitect, edit. Muzeul național de anticități, București 1911. — Publicațiunea are de scop a oferi publicului un catalog amănunțit al obiectelor cuprinse în secțiunea eclesiastică a Muzeului național de anticități. Volumul apărut acuma descrie, pe lângă numeroase ilustrațiuni, obiecte adunate de pe la mănăstiri și biserici: cădelnițe, chivote, potire, epitrafire, cruci de mână, engolpioane, vase diferite, covoare decorative ș. a. Nu încapre încoaci, materialul acesta va face servicii din cele mai prețioase cercetărilor istorice și artistice. Prețul volumului nu este indicat.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională greco-orientală română din comuna **Văleni** protopresbiteratul „Cetea de piatră” să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salariu fundamental 600 cor. din repartitie pe popor, restul de 400 cor. s'a cerut dela stat.

2. Cuartir corăspunzător.

3. Un pătrar de jugăr grădină.

4. Lemnele de foc recerute.

Cuincuenalele să socotesca numai după anii serviți la această școală, în caz că se va primi ajutor dela stat, atunci se pot computa toți anii de serviciu.

Învățătorul e îndatorat a conduce elevii în Dumineci și sărbători la biserică și să cânte cu ei în cor la sfta liturgie și totodată să instrueze și pe elevii din școala de repetiție.

Doritorii de a ocupa acest post să aștearnă rugărilor instruite cu atestat de botez testimoniu școlar, absolutiu pedagogic diploma de învățător, eventual și alte documente recomandătoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, având a se prezenta în comună într-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta și a se face cunoscut poporului.

Lăpușul-unguresc, (Magyarlápós), 7/20 Septembrie 1911.

Oficiul protopresbiteral al Cetății de piatră.

(373) 1—3

Vasile Duma
protopresbiter.

Nr. 1070/1911.

(377) 1—2

Licitațiune.

Primăria comunală **Strugari** publică că la 8 Octomvrie la 8 ore înainte de amiază se dă în arândă prin licitațiune publică joagărul din Tomnatec pre anii 1912. 1913. 1914.

Prețul strigării 800 coroane. Vadiul 10% care trebuie depus înainte de începerea licitațiunei. Numai astfel de oferte închise se primesc, cari sunt provăzute cu vadiul necesar și în cari se cuprinde declarația, că oferentul cunoaște condițiunile de licitare.

Condițiunile mai de aproape se pot privi în orele oficioase în cancelaria notarială din loc.

Strugari, la 22 Septembrie 1911.

Primăria comunală.

Nr. 494/1911.

(376) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr.-ort. română din **Lupșa**, protopresbiteratul Lupșei, să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Cu acest post sunt împreunate venitele: a) 1000 coroane salar fundamental, din cari 500 cor. dela biserică și 500 cor. din fondul școlar eparhial.

b) Cuartir corespunzător în natură,

c) 20 cor. relut de grădină,

d) Cvinvenalele legale, cari însă se compută numai după anii serviți la această școală.

Concurenții pe lângă datorințele strict oficioase, sunt obligați a conduce tineretul la biserică în Dumineci și sărbători și a executa răspunsurile liturgice în cor.

Concursele înzestrate cu documentele legale și recomandatoare conform normelor în vigoare să se înainteze în termenul deschis subserisului oficiu protopresbiteral, prezentându-se după posibilitate și în comună concurenții, spre a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia, (Aranyosbánya), 12 Septembrie 1911.

Oficiul protopresb. gr.-ort. al Lupșei în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gân
protopop.

Avis.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștința on. public, că după un serios studiu ce-am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Frea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agărbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și eamnă ori ce icoane portative (mobile), care le pot executa acasă le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu

pictor bisericesc.

(375) 1—3

(Agărbiciu—Sz. Egerbegy).

A apărut:

Carte de citire

pentru

anul V. și VI. de școală.

De

Dr. Ioan Stroia,

protopresbiter, fost profesor la „Seminarul Andreian”,

Dumitru Lăpădat, și **Iuliu Crișan,**

director școlar. învățător.

Ediția I-a.

Prețul cor. 180. + porto poștal 30 flieri.

Se poate procura dela:

Librăria arhidiecezană în Sibiu.

Cancelarie administrativă și biuro de informațiuni

în

Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarândări de bunuri, mașini, motoare, și alte rechetice economice; finanțez parcelări de mori, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuiesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență. (84) 22—

Dr. Constantin Manea,

advocat diplomat.

VIII. Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

[448] 37— Director-șef

Dr. Cosmutza.

Picăturile de stomach ale lui Brády

cu **Maica Domnului de Mariazell** ca marcă de scutire

de aceea numite „Picături de stomach de Mariazell”, sunt probate în decurs de 30 ani și aflate ca cel mai bun mijloc contra ori ce fel de greutate la mistuire, arsură în stomach, constipație, durere de cap și stomach, greață, colică, insomnie, anemie și gălbănare etc. Se găsește în farmacia cu preț — 90 bani și C. 1-60. 6 sticle cu C. 5 40, 3 sticle duble C. 4-80, trimite franco fabricantul C. Brády, farmacia „La Regele Ungariei”, Viena I. Fleischmarkt II. Depozit Nr. 5. — A fi cu atenție la marca de scutire cu Maica Dului de Mariazell, embalage roșie și subscriere ca aici pe clișeu. (4) 16—25

În Sibiu se află în depozit la: August Teutsch, Carl Morscher, Guido Fabritius.

Papier à Cigarettes

PARIS

se capătă în toate tutungeriile.

124 b) 10—

O vai!

La tusă, răgușală și mucărie ajută repede și sigur.

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger”

au gust bun, și nu influințează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

O să mă înnece această tusă rea!

Farmacia „Reichspalatin”,
Budapesta, VI. Váci-körut 17.

Pastilele de piept ale lui Egger m'an scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, Au- (372) 2—26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhilger, Ludwig Binder, farmacia.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (278) 45—62

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru proadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal

Prețcuranturi ilustrate gratis.

UN MILION coroane

cel mai mare câștig din lume!!...

Cel mai bun sistem de păstrare

împreună cu celea mai extraordinare șanse de câștig pentru sărac și bogat îl prezintă fără doar și poate obligațiunile de câștig dela

Banca Hipotecară Ungară și Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie, căci ambele au celea mai multe trageri anual, totodată celea mai mari câștiguri din lume și pe lângă toate acestea fiecare loz trebuie să se tragă și să câștige necondiționat. Deci nici un risic, nici o pierdere!!..

9 trageri anual!!..

Câștigurile principale:

Cor. 1.000.000, 500.000, 400.000, 300.000, 2 de 200.000, 100.000, 2 de 75.000, și o mulțime de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 10.000, etc. etc.

Proximele trageri vor fi în

5 și 25 Octomvrie a. c.

Pentru a înlesni fiecui cumpărarea acestor obligațiuni de câștig le vindem de prezent ambele în grupă, — adică din fiecare câte o bucată, — pe 38 rate lunare consecutive à 10 coroane.

Deja după achitarea ratei prime participă cumpărătorul la proximele trageri, iar achitând ratele regulat, va participa la 9 trageri anual cu câștiguri de peste 3½ milioane cor.

Vindem aceste oblig. de câștig și singuratic și a nume celea dela Banca Hipotecară Ungară pe 35 rate lunare à 6 cor., iar celea dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie pe 35 rate lunare à 5 cor.

NB. Aceluia, care ne trimite primele 3 rate de odată, îi evitam a 4-a rată gratuit!!..

Grăbiți cu comanda, căci tragerile viitoare sunt la ușe! — Nu lăsați ocaziunea să treacă! Puneți mâna pe noroc!!..

Prospecte și explicări trimitem la dorința oricui gratis și franco.

Se caută agenți în provincie.

Cu deosebită stimă:

Ústredná Banca Účastinný Spolok,
Budapest V., Sas-u. 24 sz.

(361) 2—7